

Rakottay Katalin

Megjelent a Színházi nevelési programok kézikönyve

2013. november 11-én a budapesti Nemzeti Táncszínházban tartotta *Színházi nevelési programok* kézikönyve c. könyvbemutatóját az InSite Drama Nonprofit Kft. A könyvbemutató részeként az érdeklődők három kerekasztal-beszélgetésen is részt vehettek.

A KÖNYVRŐL

Az InSite Drama alapítói, Bethlenfalvy Ádám színész-drámatanár és Cziboly Ádám kulturális menedzser-drámatanár a 2012/13-as évad második felében egységes szempontsor mellett, egy kutatás keretében térképezték fel a főbb magyarországi színházi nevelési gyakorlatokat. A kutatók összesen 298 intézményt kerestek fel, és 118 programot néztek meg személyesen. A programok kapcsán hat különböző forrásból gyűjtöttek adatot:

- a programokon részt vevő gyerekektől vagy fiataloktól,
- a résztvevőket kísérő pedagógusoktól,
- a szervezetekkel kapcsolatban a szervezetek kapcsolattartóitól,
- a programokkal kapcsolatban a programok alkotóitól,
- a programok megfigyelésével,
- internetes másodlagos kutatással.

Az első magyarországi *Színházi nevelési programok kézikönyve* ennek a kutatásnak az eredményeit mutatja be.

A könyv előszavában a következőket olvashatjuk:

„Nem rangsoroltunk a programok között, nem minősítettünk. Ehelyett összefoglaló képet adtunk a hazai trendekről; közzétettünk statisztikai adatokkal alátámasztható eredményeket és megfigyeléseken alapuló elemzéseket egyaránt. (...) A kutatás és jelen könyv megírása során legjobb tudásunk szerint a lehető legobjektívebb módon, azonos módszertan mentén közelítettünk a szakma minden érintettje felé.”¹ Vagyis a könyv katalógusjelleggel bír, de nem ítélkezik, egyúttal átfogó képet nyújt: bemutatja a magyarországi színházi nevelés jelenét, a főbb trendeket és kérdéseket, tartalmaz továbbá fogalomtárat, és egy tudástárat a témával kapcsolatos korábbi kutatásokról, kategorizálási kísérletekről, képzésekről, fesztiválokról, konferenciákról, folyóiratokról, könyvekről.

A könyv nyolc nagyobb egységre oszlik:

1. Bevezető – ebben a fejezetben a könyv használatára vonatkozóan olvashatunk ajánlásokat.
2. Katalógus – ennél a résznél találjuk a 119 szervezet 171 programjának egységes, azonos szempontok szerinti leírását, valamint további, kb. 250 kapcsolódó program (pl. táborok, képzések, konferenciák, stb.) ismertetőjét. A szervezetek betűrendbe vannak rendezve. A színházi nevelési programok leírása, melyek korcsoportok szerint vannak felsorolva, az adott szervezet leírása után következik. A katalógus elején külön útmutató segít eligazodni abban, hogy

az egyes szervezetek és programok milyen szempontok szerint kerültek bemutatásra.

3. Módszertan – ez a rész a kutatómódszertant tárja elénk. Ennek eredményeit foglalja össze jelen könyv.
4. Elemzés és statisztika – a statisztika részben a kutatás számszerűsíthető eredményeiről olvashatunk. „Ebből a fejezetből kiderül például, hogy az elmúlt évadban hozzávetőlegesen hány színházi nevelési program volt az országban és ez hány gyereket érintett; hogy mik a programvezetők által alkalmazott leggyakoribb munkaformák; vagy hogy milyen a finanszírozása a területnek.” Az „elemzés” részeknél a kutatók egy-egy jellemző jelenséget mutatnak be a megfigyeléseik alapján. „Ezekben a részekben egyebek mellett például azt vizsgáljuk meg, hogy képes-e egy-egy program megváltoztatni az előítéleteket; kereshet-e megoldást a feldolgozó program a színházi előadás által felvetett problémára; vagy, hogy tudják-e a résztvevő gyerekek, fiatalok mai magyarországi eseményekhez kötni az előadásokat, programokat.”²
5. Kategorizálási javaslatok – ebben a fejezetben nyolc kategorizálási javaslatról, a színházi nevelés és színházpedagógia tágabb területének áttekintéséről, illetve a színházi nevelési programok egyéb műfajoktól való elkülönítéséről olvashatunk.
6. Utószó helyett – a kategorizálási javaslatokról szóló összefoglalót tekinthetjük át.
7. Tudástár – tájékozódhatunk a korábbi definíciós és kategorizálási kísérletekről, képzésekről, fesztiválokról, konferenciákról, folyóiratokról, könyvekről.
8. Fogalomtár – ebben a fejezetben a könyvben található fontosabb szakkifejezések gyűjteményét találjuk.

A könyvhöz kapcsolódóan hamarosan indulni fog egy internetes honlap www.szhazinevelés.hu címmel.

A KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉSEKRŐL

A könyvbemutatót követően a következő témákban három kerekasztal-beszélgetésre került sor:

1. Mi a szerepe a színháznak a nevelésben?
2. Mennyire szólhat bele a néző/ résztvevő a színházba?
3. Merre tovább, színházi nevelés?

A meghívott felszólalók között ott volt többek között Hajós Zsuzsa, a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ programvezetője, Takács Gábor, a Káva Kulturális Műhely szakmai vezetője, Novák János, az ASSITEJ Magyar Központjának elnöke, a Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház igazgatója, Vidovszky György, rendező, Kulcsár Edit, a Nemzeti Színház dramaturgja, Barda Beáta, a Trafó Kortárs Művészetek Házának művészeti vezetője, Kaposi József, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet főigazgatója, stb.

Utolsó felszólalóként Ugrai István, a Kultúrbrigád és a 7óra7.hu felelős szerkesztője foglalta össze az elhangzottakat.

JEGYZETEK

¹ Bethlenfalvy-Cziboly: *Színházi nevelési programok kézikönyve*. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2013, 7.

² Bethlenfalvy-Cziboly: *Színházi nevelési programok kézikönyve*. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2013, 9.

³ Bethlenfalvy-Cziboly: *Színházi nevelési programok kézikönyve*. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2013, 9.